

**ДО
Г-Н КРУМ ЗАРКОВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА
ПРАВОСЪДИЕТО**

Относно: прекратяване на дейността на Националния център за безопасен интернет и закриването на горещата линия

УВАЖАЕМА ГОСПОДИН ЗАРКОВ,

Бих искала да ангажирам Вашето внимание по повод на огромния и вече реален риск от прекратяването на дейността на Национален център за безопасен интернет (НЦБИ) и на Горещата линия SafeNet, за което ме сезираха десетки граждански организации и родители.

Съвсем накратко ще Ви запозная с дейността на НЦБИ, основан още през 2005 г. от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, с частичната финансова подкрепа на Европейската комисия и който вече 16 години се занимава с проблемите на децата и младите хора в интернет. От 2008 година партньори на Центъра са Асоциация „Родители“, както и рекламна агенция ДеКони. През май 2006 г. е отворена българската интернет Гореща линия за борба с незаконното и вредно за децата съдържание и поведение в интернет, която има две линии: гореща и консултативна. Горещата линия поема сигналите за тежко насилие, трафик, сексуална експлоатация над деца и младежи, докато консултативната линия поема и консултира случаи на онлайн тормоз, вредно и опасно съдържание. Координират Обществения съвет за безопасен интернет.

На практика това е единствената организация в България, чиито основна дейност е насочена към защита на сигурността и безопасността на децата в интернет, като в този период е разширила своята дейност по отношение на всяко вредно съдържание за децата в мрежата. Сред основните дейности на Центъра, са:

- обработване на сигнали за детска порнография и компютърни посегателства срещу деца и непълнолетни;
- консултиране по телефон и по онлайн канали на деца, непълнолетни, родители и учители при инциденти на деца онлайн;

- разработване и провеждане на различни обучения на деца, млади хора, родители, учители и други професионалисти;

- разработване на различни материали, целящи да повишат информираността на обществото за рисковете за деца при ползване на интернет, социални мрежи и мобилни устройства, както и начините за превенция и търсене на помощ.

Важно е да се отбележи, че НЦБИ е единственият български член на европейската мрежа от 30 центъра за безопасен интернет Insafe, както и на Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE, която обединява 43 държави. Като членове на тези организации изпълняват програми за развитие на дигитална информационна грамотност, разработват методики и ги въвеждат в училищата, обучават учители, работят с деца.

Центърът за безопасен интернет работи заедно с Главна дирекция борба с организираната престъпност (ГДБОП) и с Интерпол. За 2021 година са обработили и са работили по над 15 000 сигнала, като от тях са отправени към ГДБОП над 1500 сигнала за случаи, които попадат в полето на Наказателния кодекс. Общо от 2005 г. са обработени над 63 000 сигнала за насилие и тормоз за деца онлайн, подадени от деца, родители, работещи с деца, граждани, особено увеличени по време на пандемията – от 9289 през 2019 г. на 17 855 през 2020 г.

Тази изключително важна дейност на НЦБИ се подкрепя частично с финансовата подкрепа на европейските програми „Безопасен интернет“, а от 2014 година от програма „По-добър интернет за децата“.

Проблемът е, че НЦБИ работи изцяло на проектно финансиране, като Европейската комисия осигурява 50% от нужното финансиране, но от комисията са поставила условието, **че е необходимо национално съфинансиране на дейностите.**

За съжаление държавата вече една година не може да намери адекватни механизми, за да може да осигури държавно съфинансиране и по този начин да гарантира на децата и младите хора в България закрила от посегателства в интернет. Отговорно трябва да отбележа, че на практика НЦБИ вече 16 години изпълнява ангажменти на държавата, произтичащи от редица международни актове, към които страната ни се е присъединила, както и от разпоредбите на европейски директиви, с което да защити на практика правото на децата да се възползват безопасно от възможностите на дигиталната епоха. Именно в тази посока са и препоръките на Съвета на Европа към България да финансира дейности, осъществявани от гражданското общество, за превенция на рисковете и защита на децата в дигиталното пространство, за което ме сезираха и от Националната мрежа за децата.

Тревогата ми е свързана с това, че след спирането на дейността на НЦБИ ще постави в риск над 16 000 деца и непълнолетни, жертви на онлайн насилие, тормоз, злоупотреба, трафик и сексуално насилие, които всяка година търсят подкрепа, вече ще бъдат сами в огромното пространство на интернет, в което няма да има приятелска ръка, за да им помогне.

Само преди броени дни Народното събрание прие изменение и допълнение на Наказателния кодекс, с което изпълни изискванията на Европейската комисия към България относно неизпълнение на задълженията на България по Директива 2013/40/ЕС относно атаките срещу информационните системи. Ще припомня, че основна роля в защита на предложенията имаше НЦБИ, който предостави актуална статистика за сексуалната експлоатация на деца в интернет, както и всички действия, които реализират за превенция на този онлайн проблем, който нарушава правата на децата.

Като омбудсман и независим мониторингов орган за защита на правата на децата намирам това положение със затварянето на НЦБИ за изключително обидно за страната ни в европейски план, рисков за децата и техните родители, с което се нарушават поети ангажменти, следващи международни и европейски актове.

Бих искала да подчертая, че по силата на статут „А“ като Национална институция в защита на правата на човека, в съответствие с Парижките принципи на ООН, към отговорностите ми като омбудсман се добави и конкретното изискване да следя за изпълнението на международните актове, към които страната ни се е присъединила и по-специално да гарантирам, че националното законодателство и националните действия са в синхрон с разпоредбите им.

Изразявам увереност, че като служебен министър на правосъдието, който има отговорната задача да изпълнява държавната политика в тази област, ще потърсите възможности за решаване на този проблем със затварянето на НЦБИ, като по този начин се гарантира ангажмента на държавата за защита на правата на децата в интернет в партньорство с гражданското общество.

Вярвам, че дори осигуряване на целеви транш на проектен принцип ще бъде решение на първо време, за да не спре дейността на Центъра и да не бъде освободен този чудесен и отговорен екип, граден с години.

Очаквам да бъда информирана за Вашето становище и мерките, които могат да бъдат предприети.

С уважение,

ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ